

การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง “มหัศจรรย์ชายแดนใต้” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

Construction of Children’s Book Amazing South of Thailand, for Prathomsuksa V Students¹

นักสุวรรณ ภัทรากุล (Napassawan Pattrakul)²

ยุรฉัตร บุญสนิท (Yurachat Boonsanit)³ มาโนช ดินลานสกุล (Manoch Dinlansakoon)⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง “มหัศจรรย์ชายแดนใต้” และหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังการใช้หนังสือส่งเสริมการอ่านเล่มนี้ ประเมินคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่าน และหาค่าความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอนโดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่อง “มหัศจรรย์ชายแดนใต้” กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 ของโรงเรียนบ้านคลองตัน อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส จำนวน 30 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการสอน และด้านภาษาไทย จำนวน 5 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยหนังสือส่งเสริมการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง

¹ บทความนี้ปรับปรุงมาจากการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่อง “มหัศจรรย์ชายแดนใต้” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

² นิสิตปริญญาโท หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยทักษิณ

³ รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

⁴ อาจารย์ ดร. สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

“มหัศจรรย์ชายแดนใต้” แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน จำนวน 30 ข้อ แบบประเมินคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่าน และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่อง “มหัศจรรย์ชายแดนใต้” สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้ค่า E_1 และ E_2 หากค่าประสิทธิภาพเครื่องมือและเปรียบเทียบความแตกต่างด้วยการทดสอบที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า หนังสือส่งเสริมการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง “มหัศจรรย์ชายแดนใต้” มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานเท่ากับ 81.60/84.90 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังจากใช้หนังสือส่งเสริมการอ่านสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง “มหัศจรรย์ชายแดนใต้” อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.28$) และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อหนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่อง “มหัศจรรย์ชายแดนใต้” อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$)

คำสำคัญ : การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน

Abstract

The objective of this research were to construct, and determine the efficiency of, Children’s Book for Prathomsuksa V Students Amazing South of Thailand” by the 80/80 set criterion; compare the student’ learning achievement before and after the use of the text; assess the quality of the text; and study the students’ satisfaction with the instruction by means of the text. The research sample, by means of purposive random sampling, consisted of 30 Prathomsuksa v Students of Baan Klongtan School in Takbai District Naratiwat Province, during second term of 2555 academic year. The research instruments consisted of the text plans for the conduct of learning, 30-item test of learning achievement before and after learning, a form for assessment of the quality of the text, a questionnaire on the tudents’ satisfaction with use of the text. The statistics for the data analysis were mean

percentage, and standard, the use of E_1 and E_2 and the determination of the instruments and the differences of differences by means of t-test

The research finding were as follows. The text was rated 81.60/84.90 percent, higher than the 80/80 set criterion. The students' learning achievement was higher after the use of the text than before at the .01 level of statistical significance. The level of quality of the text was good ($\bar{X} = 4.28$). And the students' satisfaction by the stated text was at a high level ($\bar{X} = 4.25$)

คำสำคัญ : การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน

คำนำ

การอ่านเป็นกิจกรรมพื้นฐานสำคัญอันดับแรกที่จะใช้ค้นหาความรู้อันเป็นองค์ประกอบสำคัญของการศึกษาทุกระดับและยังเป็นเครื่องมือในการศึกษาเล่าเรียนได้ตลอดชีวิต องค์การสหประชาชาติได้เสนอให้ประเทศสมาชิกทุกประเทศช่วยกันรณรงค์ให้ทุกคนในโลกนี้อ่านหนังสือให้ออกทั้งหมดในปี พ.ศ. 2543 เพราะตระหนักในความสำคัญของการอ่าน คุณหญิงแม้นมาส ชวลิต กล่าวไว้ว่า การอ่านหนังสือทำให้บุคคลเกิดการพัฒนาความคิดสติปัญญา จริยธรรม ศีลธรรม และเขาวนปัญญาได้เป็นอย่างดี รู้จักนำความรู้ที่อ่านมาพัฒนาตนเอง (2539 : คำนำ) การอ่านเป็นการพัฒนาตนเองอย่างมีศักดิ์ศรีที่สุด แม้จะขาดทรัพย์ที่จะไปหาซื้อหนังสือก็ยังมีห้องสมุดที่จะแสวงหาหนังสืออ่านได้ (รัฐจวน อินทรกำแหง, 2520 : 58)

นิสัยรักการอ่านเป็นรากฐานแห่งการพัฒนา ประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น สหรัฐอเมริกา ประเทศต่าง ๆ แถบยุโรป ประเทศญี่ปุ่น ล้วนมีประชาชนที่มีนิสัยรักการอ่านทั้งสิ้น นิสัยรักการอ่านไม่ได้เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติ จำเป็นต้องอาศัยการปลูกฝังกระตุ้นและส่งเสริมอย่างต่อเนื่องและการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านนั้นจำเป็นต้องได้รับการปลูกฝังตั้งแต่อายุยังน้อย (ศรีรัตน์ เจริญกลิ่นจันทร์, 2542 : 38)

โรงเรียนบ้านคลองตัน เป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษา เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล 1 ถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียน 405 คน (ในปีการศึกษา 2555) ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 4

ตำบลศาลาใหม่ อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส ซึ่งเป็นเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้เรียนร้อยละ 100 เป็นมุสลิมที่ใช้ภาษามลายูถิ่น การที่ผู้เรียนไม่ได้ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่ เป็นปัญหาในการเรียนการสอนภาษาไทย การจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร นอกจากนักเรียนไม่ได้ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่แล้ว ยังขาดทักษะในการอ่าน ไม่สามารถแปลความหมายจากสิ่งที่อ่านได้ จนส่งผลให้นักเรียนไม่ชอบอ่านหนังสือ เมื่อครูขาดการเสริมสร้างความสนใจก่อนที่จะสอนอ่าน ขาดหนังสือที่กระตุ้นความสนใจให้นักเรียนอยากอ่าน นักเรียนจึงไม่ได้รับการกระตุ้นและส่งเสริมให้เกิดนิสัยรักการอ่าน สอดคล้องกับรายงานการวิจัยของกรมวิชาการเรื่อง การศึกษาสภาพการอ่านของนักเรียนและการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลด้านลบต่อการอ่านของนักเรียนคือการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในโรงเรียนยังมีน้อยและนักเรียนไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรม (กรมวิชาการ, 2544 : 124) ผู้วิจัยปฏิบัติหน้าที่สอนในเขตพื้นที่นี้ติดต่อกันหลายปี จนได้ทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในเรื่องของนิสัยรักการอ่าน ทำให้ผู้วิจัยมีแนวคิดที่จะแก้ปัญหาการอ่านของนักเรียนกลุ่มนี้

หนังสือส่งเสริมการอ่าน (Children's Book) เป็นหนังสือที่จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เน้นไปในทางส่งเสริมให้ผู้อ่านเกิดทักษะในการอ่าน และนิสัยรักการอ่านมากขึ้น เป็นหนังสือที่มีเนื้อหาไม่ขัดต่อวัฒนธรรมประเพณีและศีลธรรมอันดีงาม ให้ความรู้ มีคติและมีสารประโยชน์ (จินตนา ไบกาซูยี, มปป. : 17) หนังสือส่งเสริมการอ่านจะมีรูปเล่มสวยงาม อาจตกแต่งเป็นคำประพันธ์ร้อยกรองหรือร้อยแก้ว มีภาพประกอบสดใส เพื่อโน้มน้าวจิตใจเด็กให้อยากอ่าน และเพลิดเพลินไปกับภาพและเรื่องราวที่ผู้เขียนนำเสนอ (ถวัลย์ มาศจรัส, 2535 : 11) จะเห็นได้ว่าหนังสือส่งเสริมการอ่านไม่ใช่แบบเรียนที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้เรียน ครูผู้สอนจึงสามารถพัฒนารูปแบบและเนื้อหาของหนังสือได้ตามความต้องการ เพื่อตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นของผู้เรียน ส่งผลให้เกิดความอยากอ่าน และเป็นเครื่องมือที่จะช่วยกระตุ้นให้เกิดนิสัยรักการอ่านได้

ความสำคัญของการอ่านที่เป็นเสมือนรากฐานการแสวงหาความรู้ของบุคคล ปัญหา การอ่านที่เกิดขึ้นกับนักเรียนเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ข้อจำกัดของนักเรียน และความน่าสนใจของหนังสือส่งเสริมการอ่าน ทำให้ผู้วิจัยสนใจพัฒนาหนังสือส่งเสริมการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง “มหัศจรรย์ชายแดนใต้” ขึ้น

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2555 ภาคเรียนที่ 2 โรงเรียนบ้านคลองตัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำนวน 60 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 ปีการศึกษา 2555 ภาคเรียนที่ 2 โรงเรียนบ้านคลองตัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนการสอนและภาษาไทย จำนวน 5 คน ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ตัวแปรต้น ได้แก่ หนังสือส่งเสริมการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง “มหัศจรรย์ชายแดนใต้”

ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยหนังสือส่งเสริมการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง “มหัศจรรย์ชายแดนใต้” และความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสือส่งเสริมการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง “มหัศจรรย์ชายแดนใต้”

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 หนังสือส่งเสริมการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง “มหัศจรรย์ชายแดนใต้”

3.2 แบบฝึกหัดท้ายบทในหนังสือส่งเสริมการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง “มหัศจรรย์ชายแดนใต้”

3.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง “มหัศจรรย์ชายแดนใต้”

3.4 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสือส่งเสริมการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง “มหัศจรรย์ชายแดนใต้”

4. วิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการทดลองใช้หนังสือส่งเสริมการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง “มหัศจรรย์ชายแดนใต้” ตามขั้นตอนดังนี้

4.1 ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยใช้แผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียว

4.2 ใช้หนังสือส่งเสริมการอ่าน ดังนี้

4.2.1 ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทดลอง และวิธีใช้หนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง “มหัศจรรย์ชายแดนใต้” ให้กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทราบ

4.2.2 ให้นักเรียนอ่านหนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่อง “มหัศจรรย์ชายแดนใต้” ใช้เวลาในการทดลอง 5 วัน วันละ 1 ชั่วโมง หลังจากนั้นให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4.2.3 ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่อง “มหัศจรรย์ชายแดนใต้” ที่สร้างขึ้น

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 หาประสิทธิภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง “มหัศจรรย์ชายแดนใต้” โดยเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ทำแบบฝึกทำขบระหว่างเรียนของแต่ละเล่มและคะแนนเฉลี่ยของผู้ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ได้ ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80

5.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยหนังสือส่งเสริมการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง “มหัศจรรย์ชายแดนใต้” โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test)

5.3 วัดค่าความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสือส่งเสริมการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง “มหัศจรรย์ชายแดนใต้”

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผล

ผลการวิเคราะห์การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง “มหัศจรรย์ชายแดนใต้” สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1. หนังสือส่งเสริมการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง “มหัศจรรย์ชายแดนใต้” มีขนาดรูปเล่ม 18 x 24 เซนติเมตร ตัวอักษรที่ใช้พิมพ์ 20 พอยต์ ประกอบด้วยเนื้อเรื่อง คำศัพท์ และแบบฝึกหัดท้ายบท ผู้วิจัยได้คัดสรรเรื่องราวที่เป็นสาระสำคัญและลักษณะเด่นของมรดกวัฒนธรรมของจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะในจังหวัดนราธิวาส ซึ่งมีสมบัติวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัด ทั้งส่วนที่เป็นธรรมชาติ งานฝีมือและวิถีชีวิตของคนในจังหวัดมาจัดทำเป็นหนังสือส่งเสริมการอ่าน โดยให้ชื่อว่า ชุด “มหัศจรรย์ชายแดนใต้” เนื้อหาแบ่งออกเป็น 5 เรื่อง แยกเป็น 5 เล่ม แต่ละเล่มมีจำนวน 10-14 หน้า ไม่รวมปกหน้า ปกหลัง และปกใน ภาพประกอบที่มีสีสันสวยงาม เล่มที่ 1 เรื่อง ใบไม้สีทอง ... มหัศจรรย์หนึ่งเดียวในโลก เล่มที่ 2 เรื่อง กริช ... มหาศตวรรษโบราณ เล่มที่ 3 เรื่อง กอและ ... ราชนิแห่งสายน้ำ เล่มที่ 4 เรื่อง ลองกอง ... ผลไม้มิตรภาพ และเล่มที่ 5 เรื่อง กุเลา ... ราชาน้ำเต็ม ทั้งห้าเรื่องนี้บอกเอกลักษณ์ของชาวนราธิวาสที่โดดเด่นมานาน ผู้วิจัยตระหนักดีว่าการอ่านเรื่องที่ดีมีประโยชน์จะช่วยให้นักเรียนได้รับรู้เห็นความสำคัญของท้องถิ่นและตระหนักถึงมรดกวัฒนธรรม

2. ผลการหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 หนังสือส่งเสริมการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง “มหัศจรรย์ชายแดนใต้” มีดังนี้ นักเรียนสามารถทำแบบฝึกหัดท้ายบทได้คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 81.60 และนักเรียนสามารถทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 84.90 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 ที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าเมื่อผู้เรียนได้อ่านหนังสือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแล้วผู้เรียนเข้าใจเนื้อเรื่องได้ดี ส่งผลให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดท้ายบทและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ สิ่งที่แสดงให้เห็นว่านักเรียนเข้าใจเนื้อเรื่องเมื่อได้อ่านหนังสือส่งเสริมการอ่าน นอกจากจะสะท้อนออกมาในผลคะแนนของการทำแบบฝึกหัดท้ายบทและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแล้ว ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่านักเรียนมีความกระตือรือร้นในการตอบคำถาม มีความกล้าแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน และเล่าประสบการณ์ของตนเองให้เพื่อนในชั้นเรียนฟังเมื่อพบว่าตัวละครมีประสบการณ์คล้ายกับตนเอง ตัวอย่างเช่น เรื่องเรือกอและมีตัวละครออกไปหาปลากับพ่อ นักเรียนหลายคนก็เล่าประสบการณ์ของ

ตนเองที่ได้ออกไปหาปลากับพ่อให้เพื่อนในชั้นเรียนได้ฟัง สร้างความสนุกสนานในการเรียนได้มากขึ้น การที่หนังสือส่งเสริมการอ่านมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 นั้น เนื่องจากผู้วิจัยตระหนักถึงการสร้างหนังสือคุณภาพ ศึกษาหาวิธีการและอ่านตัวอย่างหนังสือหลายเล่ม จนสามารถจินตนาการเรื่องราวให้นักเรียนเข้าใจได้ ส่วนสำคัญอีกส่วนหนึ่งคือผู้วิจัยได้รับความกรุณาจากที่อาจารย์ปริศนาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญที่ให้คำแนะนำ ตรวจสอบ แก้ไข และให้แนวความคิดในการสร้างหนังสือ จึงทำให้หนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน

3. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนกับหลังเรียนโดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง “มหัศจรรย์ชายแดนใต้” กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 17.67 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.69 และมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน 25.47 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.58 ซึ่งคะแนนทดสอบหลังเรียนมากกว่าก่อนเรียนมีค่า 7.8 ค่า t-test 4.83 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อเปรียบเทียบกันแล้วพบว่าหลังเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นกว่าก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หมายความว่าเมื่อผู้เรียนได้รับการสอนโดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่านที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแล้วนั้น นักเรียนสามารถจดจำเนื้อหาและตอบคำถามได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่านักเรียนสามารถเชื่อมโยงความสำคัญของท้องถิ่นจากเนื้อหาในหนังสือได้ ความรู้ที่นักเรียนได้รับจากหนังสือส่งเสริมการอ่านเป็นความรู้ที่ใกล้ชิด เมื่อเอ่ยถึงเรื่องใดเรื่องหนึ่งผู้เรียนสามารถจินตนาการภาพต่าง ๆ ได้ โดยที่ไม่ต้องอธิบายมากนัก ทั้งนี้ผู้วิจัยจะสอดแทรกความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับจังหวัดนราธิวาสที่เชื่อมโยงกับเนื้อเรื่องในหนังสือที่สร้างขึ้น เช่น ใบไม้สีทองเป็นสัญลักษณ์ประจำจังหวัดนราธิวาส กริชนอกจากจะเป็นอาวุธประจำกายแล้วยังสามารถนำมาประกอบการแสดงของท้องถิ่นที่เรียกว่า “ซึละ” การสอดแทรกความรู้เพิ่มเติมให้ผู้เรียนในเรื่องเหล่านี้เป็นประโยชน์ในการเรียนรู้และเชื่อมโยงประสบการณ์ของนักเรียนได้ นักเรียนจึงสามารถทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้คะแนนดี

4. ผลการประเมินคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง “มหัศจรรย์ชายแดนใต้” ที่สร้างขึ้นพบว่า คุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่านในภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.28$) ส่วนคุณภาพแต่ละประเด็นสรุปได้ดังนี้ ด้านลักษณะรูปเล่ม ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.528) ด้านภาพประกอบ ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.595) ด้านเนื้อหา (\bar{X}

= 4.48, S.D. = 0.548) ด้านการใช้ภาษา (\bar{X} = 4.40, S.D. = 0.548) และด้านการนำหนังสือส่งเสริมการอ่านไปใช้ (\bar{X} = 4.44, S.D. = 0.693) อยู่ในระดับดี ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน มีความคิดเห็นเป็นไปในแนวทางเดียวกัน คือเห็นสอดคล้องกันว่ารูปแบบของหนังสือมีความน่าสนใจ ภาพประกอบสวยงามเหมาะกับวัยของนักเรียน ด้านเนื้อหาและการใช้ภาษามีความเหมาะสมกับวัยของนักเรียนและสอดคล้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นหนังสือที่ปลูกจิตสำนึกให้รักท้องถิ่น เห็นความสำคัญและสิ่งดี ๆ ที่มีในท้องถิ่นของตนเอง จึงเป็นหนังสือที่สามารถนำไปใช้ในการส่งเสริมการอ่านได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานคุณภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้นไว้ในระดับดี ซึ่งตรงกับผลที่ผู้เชี่ยวชาญประเมิน ทั้งนี้ในการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาแนวทางในการสร้างหนังสือให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ผู้วิจัยได้สืบค้นหาข้อมูลท้องถิ่นที่น่าสนใจ รวมทั้งสัมภาษณ์ผู้รู้ในเรื่องต่าง ๆ ได้แก่ ผู้รู้เรื่องกริช ผู้รู้เรื่องการทำปลาเกลือเค็ม ผู้รู้เรื่องเรือกอลและเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการสร้างเรื่องราวในหนังสือ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญเรื่องการใส่ภาพประกอบลงในหนังสือ โดยการเลือกเอาภาพถ่ายรวมกับภาพวาด ซึ่งจะทำให้นักเรียนสนใจมากยิ่งขึ้น ส่วนตัวละครที่สร้างขึ้น ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายให้ตัวละครเป็นวัยเดียวกับนักเรียน และให้มีตัวละครที่แตกต่างกันไปในแต่ละเรื่อง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดจินตนาการระหว่างเด็กผู้หญิงและเด็กผู้ชายในการทำกิจกรรมที่แตกต่างกันของตัวละครในเรื่อง เนื้อเรื่องที่ผู้วิจัยมุ่งเน้นคือการแนะนำให้นักเรียนได้รู้จักกับของดีที่มีในท้องถิ่นจังหวัดนราธิวาส ได้แก่ ใบบัวผัดทอง กริช เรือกอลและ ลองกอง และปลาเกลือ ซึ่งเป็นของดีที่ได้มาจากธรรมชาติ และมนุษย์สร้างขึ้น ทั้ง 5 เรื่องนี้เป็นสิ่งที่นักเรียนรู้จักกันมาบ้างแล้ว ผู้วิจัยนำเอารายละเอียดและแนวความคิดในความคิดสร้างสรรค์ของสิ่งเหล่านั้น สอดใส่เข้าไปในเนื้อหาให้นักเรียนได้เกิดความรักและตระหนักในความเป็นท้องถิ่น ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์สำคัญในการเลือกเรื่องราวในท้องถิ่นมาสร้างเป็นหนังสือส่งเสริมการอ่านในครั้งนี้

5. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสือส่งเสริมการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง “มหัศจรรย์ชายแดนใต้” พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.25 , S.D. = 0.610) สอดคล้องกับสมมติฐานที่ได้วางไว้ ทั้งนี้นอกจากผู้วิจัยจะทราบค่าระดับความพึงพอใจจากแบบประเมินความพึงพอใจแล้ว ผู้วิจัยยังสังเกตเห็นพฤติกรรมของนักเรียนในการใช้หนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้น แสดงให้เห็น

ถึงความชอบ ความกระตือรือร้นในการเรียน เช่นนักเรียนที่อ่านหนังสือไม่คล่องมีความพยายามในการอ่านออกเสียงกันเป็นกลุ่มเพื่อร่วมกันสรุปเนื้อหา นักเรียนหลายคนมาขอยืมหนังสือกลับไปอ่านที่บ้านและขออ่านในเวลาว่าง และเสนอให้ผู้วิจัยสร้างหนังสือเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับจังหวัดนราธิวาสเพิ่มเติม เช่น เรื่องน้ำตกปาโจ เรื่องหาดนราทัศน์ เรื่องพระตำหนักทักษิณราชินีเวสน์ เป็นต้น

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง “มหัศจรรย์ชายแดนใต้” สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านด้วยข้อมูลด้านวิถีชีวิตและวัฒนธรรม มีข้อดีคือเมื่อผู้วิจัยได้สร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านแล้วนำไปใช้กับนักเรียนอยู่ในชุมชนไทยมุสลิมที่อยู่ในท้องถิ่นจังหวัดนราธิวาส นักเรียนที่ได้อ่านหนังสือที่สร้างขึ้น พบว่าเนื้อหาเป็นเรื่องใกล้ตัว นักเรียนบางคนมีประสบการณ์เดิมสอดคล้องกับเรื่องที่อ่าน นักเรียนสามารถนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้เล่าสู่กันฟังในชั้นเรียนได้ ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนมากขึ้น กระตุ้นให้เกิดความรู้สึกกระตือรือร้นที่จะอ่านเรื่องราวในท้องถิ่นของตนเอง หนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้นยังเป็นเรื่องที่สร้างความตระหนักให้นักเรียน ได้รู้จักและรักท้องถิ่นของตนเองมากขึ้น การฝึกให้นักเรียนอ่านเรื่องราวที่อยู่ใกล้ตัวของนักเรียนทั้งในด้านภาษา วัฒนธรรม ชีวิตความเป็นอยู่ ธรรมชาติ ส่งผลให้นักเรียนเกิดความรักความภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง เมื่อนักเรียนตระหนักถึงความสำคัญในวิถีชีวิตความเป็นอยู่ก็จะเกิดความรักห่วงแหนในวัฒนธรรมท้องถิ่นของตนเอง ครูอาจมีกิจกรรมเสริม เช่น จัดประกวดลองกองภายในห้องเรียนเพื่อให้นักเรียนได้สังเกตดูว่าลองกองที่มีรสชาติหวานหรือเปรี้ยวมีลักษณะอย่างไร หรือนำนักเรียนไปดูเรือกอกและจริง ๆ บริเวณท่าเรือเพื่อดูตลาดของลำเรือและส่วนประกอบต่าง ๆ ที่ได้อ่านจากหนังสือส่งเสริมการอ่าน

ประการหนึ่ง ผู้วิจัยพบว่าในการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านนั้นควรคำนึงถึงประเด็นสำคัญ 2 ด้าน คือด้านรูปแบบและด้านเนื้อหา สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในด้านรูปแบบคือภาพประกอบในหนังสือ ภาพประกอบเป็นสิ่งสำคัญสำหรับหนังสือส่งเสริมการอ่าน

เพราะนักเรียนบางคนอ่านหนังสือไม่คล่อง ภาพประกอบจะสามารถสื่อความหมายของเนื้อเรื่องได้ ภาพประกอบที่มีสีสันสดใส มีความชัดเจน มีขนาดใหญ่พอเหมาะกับวัยของผู้อ่าน จะส่งผลให้นักเรียนเกิดจินตนาการ เกิดความสนใจใคร่รู้ มีความรู้สึกรู้สึกต้องการอ่านเพิ่มมากขึ้น ส่วนสิ่งที่ต้องคำนึงถึงในด้านเนื้อหานั้น คือการขาดความรู้ ขาดความสามารถ หรือมีความรู้ด้านการเขียนหนังสือน้อย ก็จะเป็นอุปสรรคประสบความยากลำบากในการสร้างสรรค์ผลงาน ในการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน งานเขียนที่ปรากฏก็จะเป็นงานเขียนที่ด้อยคุณภาพ

สรุปได้ว่า การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่อง “มหัศจรรย์ชายแดนใต้” เมื่อนำมาใช้กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนราธิวาส จะทำให้นักเรียนเข้าใจถึงวัฒนธรรมท้องถิ่น รู้จักของดีที่มีอยู่ในท้องถิ่น รู้จักการเพิ่มมูลค่าของสินค้าในท้องถิ่น อีกทั้งยังเป็นการปลูกจิตสำนึกรักท้องถิ่นให้เกิดขึ้นภายในจิตใจของผู้เรียนตั้งแต่วัยเด็ก ผู้เรียนจะเห็นคุณค่า มีความภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง ทั้งยังสามารถถ่ายทอดเอกลักษณ์ในท้องถิ่นให้ผู้อื่นได้รับรู้ นอกเหนือจากความภาคภูมิใจในท้องถิ่นแล้ว นักเรียนยังได้รับการปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน โดยเริ่มจากการอ่านเรื่องใกล้ตัวไปถึงเรื่องไกลตัว นิสัยรักการอ่านนี้เป็นคุณสมบัติที่ครูผู้สอนภาษาไทยควรปลูกฝังให้เกิดขึ้นกับนักเรียนทุกคน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้มีสื่ออย่างหลากหลาย โดยจัดทำมุมหนังสือในห้องเรียน ส่งเสริมการใช้ห้องสมุด เพื่อเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านตลอดจนเห็นคุณค่าและความสำคัญของการอ่าน

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ควรมีการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านซึ่งมีเนื้อหาและรูปแบบอื่น ๆ เช่น นิทานการ์ตูน ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และทุกระดับชั้น เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านและใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2544). รายงานการวิจัย เรื่อง การศึกษาสภาพการอ่านของนักเรียนและการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในโรงเรียน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กุศยา แสงเดช และ อุไร สุขรัตน์. (2545). หนังสือส่งเสริมการอ่าน : คู่มือการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : แม็ค.
- จินตนา ไบกาซูยี. (2534). การจัดทำหนังสือส่งเสริมการอ่านสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- จินตนา ไบกาซูยี. (2537). การเขียนสื่อการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (2542). การทำหนังสือสำหรับเด็ก. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ: ศิลปาบรรณาการ.
- ถวัลย์ มาศจรัส. (2540). เคล็ดลับการเขียนเรื่องสั้น. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติใหม่.
- แม่นมาส ชวลิต, คุณหญิง. (2539) “พระมหากษัตริย์คุณและพระปรีชาญาณด้านภาษาหนังสือและห้องสมุด” ใน เอกสารประกอบการอบรมส่งเสริมการอ่านเฉลิมพระเกียรติ. หน้า 1-17. กรุงเทพฯ : สมาคมการอ่านแห่งประเทศไทย.
- รัญจวน อินทรกำแหง. (2520). แบบเรียนการใช้ห้องสมุด (หส 001). กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- ศรีรัตน์ เจิงกลิ่นจันทร์. (2542). การอ่านและการสร้างนิสัยรักการอ่าน พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2540). หลักและวิธีสอนอ่านภาษาไทย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- อภิวรรณ วีระสมิทธิ์. (2544). หนังสือสำหรับเด็กกับการปฏิรูปการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : เคล็ดไทย.